

MEMURLARIN YARGILANMASI USULÜ

İL İDARE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBAT 2017

SUNU PLANI

- * KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT
- * YÖNTEM VE SÜRE
- * KONUNUN ÖNEMİ

4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN

Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin
Yargılanması Hakkında Kanunun Uygulaması
İle İlgili Olarak İçişleri Bakanlığınca Yürütülecek İşlemlere
İlişkin Yönerge

- * Sunu 4483 sayılı Kanun hükümlerinin açıklanması şeklinde yürütülecek,
- * İlgili kavramlar açıklanacak,
- * Yargı kararlarından örnekler verilecek,
- * Akademik çalışmalara atıfta bulunulacaktır.

KONUNUN ÖNEMİ

- * Hak ve sorumluluk doğuran bir iş,
- * Hukuki sorumluluk,
- * Vicdani sorumluluk,

4483 SAYILI KANUNUN ÇERÇEVESİ

- 1- Amaç,
- 2- Kapsam,
- 3- İzin Vermeye Yetkili Merciler,
- 4- Olayın Yetkili Mercie İletilmesi, İşleme Konulmayacak İhbar ve Şikayetler,
- 5- Ön İnceleme,
- 6- Ön İnceleme Yapanların Yetkisi ve Rapor,
- 7- Süre,
- 8- Soruşturma İzninin Kapsamı,

4483 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİ

9- İtiraz,

10- İştirak Halinde İşlenen Suçlar,

11- Soruşturma İzninin Gönderileceği Mercii,

12- Hazırlık Soruşturmasını Yapacak Merciler,

13- Yetki ve Görevli Mahkeme,

14- Vekillerin Durumu,

15- Cumhuriyet Başsavcılığınca Re'sen Dava Açılacak Haller,

16- Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'a Yapılan Atıflar,

17- Değiştirilen Hükümler,

18- Yürürlükten Kaldırılan Hükümler,

Ek Madde- (Ek: 20/8/2016-6745/45 md.) Tazminat

Davası

19- Yürürlük

KANUNUN AMACI

Kanunun Amacı, memurlar ve diğer **kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri** suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir **(Md. 1)**.

İLGİLİ KAVRAMLAR

Kamu Görevi: Kamu hukuku kurallarına göre kamu gücü kullanılarak yapılan etkinliklerdir.

Yasama, yürütme ve yargı görevlerini kapsar.

Kamu Hizmeti: Toplumun genel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak için Devlet tarafından yapılabileceği gibi Devletin gözetim ve denetimi altında başkaları tarafından da yapılabilen etkinliklerdir.

Asli ve Sürekli İşler: Kamu hizmetlerinin genel idare esaslarına göre bir kadroya bağlı ve hukuki statüsü bulunan görevliler tarafından yürütülmesidir.

İLGİLİ KAVRAMLAR

Kamu Görevlisi: TCK 6. maddesinde **Kamu Görevlisi**, ‘kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi’ olarak tanımlanmıştır.

Kamusal Faaliyet: Anayasa ve kanunlarda belirlenmiş olan usullere göre verilmiş olan bir siyasal kararlar, bir hizmetin kamu adına yürütülmesidir.

Bu faaliyetin yürütülmesine katılan kişilerin maaş, ücret veya sair bir maddî karşılık alıp almamalarının, bu işi sürekli, süreli veya geçici olarak yapmalarının bir önemi bulunmamaktadır.

İLGİLİ KAVRAMLAR

Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreye denir.

Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreye denir.

Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiye denir.

Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi denir.

İfade Alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili dinlenmesidir.

Sorgu: Şüpheli veya sanığın hakim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili dinlenmesidir.

5237 sayılı TCK 5. maddesinde; Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.

SUÇ VE CEZADA KANUNİLİK

5237 sayılı TCK 2.maddesi; (1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

CEZA SORUMLULUĞUNUN ŞAHSİLİĞİ

5237 sayılı TCK 20.maddesi; (1) Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.

(2) Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırım uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.

5237 sayılı TCK 21.maddesi; (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır.

Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

5237 sayılı TCK 22.maddesi; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir.

SUÇUN UNSURLARI

* Suçun Maddi Unsurları

Pozitif Unsurlar (1-Fiil, 2-Netice, 3-Nedensellik Bağı // Fail, Konu, Mağdur)

Negatif Unsurlar (Meşru Savunma, Zorunluluk Durumu, Hakkın Kullanımı, Hak Sahibinin Rızası)

* Suçun Manevi Unsurları

1-Kast, 2-Taksir // Amaç ve Saik (sebeup/neden)

* Hukuka Aykırılık Unsuru

Kişisel Suç : Bir memurun görevinden doğmayan ya da görev sırasında işlemediği suçlar kişisel suçlardır. Bu kapsamda işlenen suçların memurun göreviyle hiçbir bağlantısı olmayıp bu suçlar 4483 sayılı Kanun kapsamı dışındadır.

Görev Sırasında İşlenen Suç: Niteliği itibariyle memur ve diğer kamu görevlisi olan ve olmayan herkes tarafından işlenebilen, ancak memur ve diğer kamu görevlisinin görev yaptıkları zaman içerisinde işlenebilen suçlardır. İşlenen suç ile görev arasında illiyet bağının bulunması gerekmektedir.

Danıştay bir kararında, vali vekilinin adına verilen plaketi dernek yetkililerine iade ederken yazdığı yazıda, dernek yetkililerine hakaret ettiği yolundaki eylemini valilik görevi sebebiyle işlenmiş bir suç olarak görmemiş ve genel hükümlere göre işlem yapılmasına karar vermiştir. **(Yargı Kararı)**

Görev Sebebiyle İşlenen Suç:

Görev; memur ve diğer kamu görevlilerinin kanun, tüzük ve yönetmelikler ile 657 sayılı Kanununun 11. maddesine uygun olarak belirtilen işleri yapmak olarak tanımlanmaktadır.

Suçun memuriyet görevinden doğmuş sayılabilmesi için memuriyet işleriyle ilgili olması, diğer bir anlatımla suçu doğuran fiil ile kişinin görevi arasında illiyet bağı bulunması gerekir.

KANUNUN KAPSAMI

- * Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır (**Anayasa Md. 129**).
- * Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin **genel idare esaslarına** göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği **asli ve sürekli görevleri** ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin **görevleri sebebiyle** işledikleri suçlar hakkında uygulanır (Md. 2).

İDARENİN GENEL ESASLARI

- İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür.
- İdare, kanunla düzenlenir.
- Kamu tüzel kişiliği kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.
- İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esasına dayanır.
- Kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülür.
- İdarenin her türlü eylemi yargı denetimine tabidir.

(Anayasa Md. 123, 125, 128)

KAPSAM DIŞI GÖREVLİLER

Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlar;

- * Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar, Milletvekilleri,
- * Yüksek Mahkemelerin Başkan ve Üyeleri,
- * Hakimler ve Savcılar,
 - Subay ve Astsubaylar (TSK mensubu),
 - Öğretim Üyeleri,
 - Avukatlar,
 - Noterler.
- **Teşkilat kanunlarındaki hükümler nedeniyle bazı kurumların personeli genel hükümlere tabidir.**

GENEL HÜKÜMLERE TABİ PERSONEL

- * **2560 sayılı** İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun **Ek 3.** maddesine göre;
ASKİ/İSKİ Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyelerinin yargılama usulü 4483 sayılı Kanuna, **diğer personelin ise genel hükümlere tabidir.**

GENEL HÜKÜMLERE TABİ SUÇLAR

● İşkence ve kötü muamele

5237 sayılı TCK'nın **“işkence”** başlıklı 94 üncü,
“neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış işkence” başlıklı
95 inci,
“eziyet” başlıklı 96 ncı,
“zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması”
başlıklı 256 ncı maddeleri,

● Adli Suçlar

5271 sayılı CMK'nın **“Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri”** başlıklı 161 inci maddesi,

CEZA MUHALEMESİ KANUNU (5271)

* Cumhuriyet Savcısının Görev ve Yetkileri

161. Maddenin 8 inci fıkrası;

(8) (Ek:21/2/2014–6526/15 md.) Türk Ceza Kanununun **302, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 316 ncı maddelerinde düzenlenen suçlar** hakkında, **görev sırasında veya görevinden dolayı işlenmiş olsa bile** Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır.

01/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26 ncı maddesi hükmü saklıdır.

TÜRK CEZA KANUNU (5237)

- * Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak (Md. 302)
- * Anayasayı İhlal (Md. 309)
- * Yasama Organına Karşı Suç (Md. 311)
- * Hükümete Karşı Suç (Md. 312)
- * Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine Karşı Silahlı İsyân (Md. 313)
- * Silahlı Örgüt (Md. 314)
- * Silah Sağlama (Md. 315)
- * Silah İçin Anlaşma (Md. 316)

GENEL HÜKÜMLERE TABİ SUÇLAR

Niteliğinden Dolayı Özel Soruşturma ve Kovuşturma Usullerine Tabi Olan Suçlar:

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu kapsamında bulunan suçlar, (Müsteşarlar, Valiler, Kaymakamlar hariç)

(haksız mal edinme, irtikap, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme)

GENEL HÜKÜMLERE TABİ SUÇLAR

- * **298** sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun'da yazılı suçlar,
- * **5186** sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'da yazılı suçlar (Md. 1)
- * **1402** sayılı Sıkıyönetim Kanunu kapsamına giren suçlar (Md. 14-15)
- * **3713** sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar,
- * **2935** sayılı Olağanüstü Hal Kanunu kapsamına giren suçlar,
- * **3780** sayılı Milli Korunma Kanunu kapsamına giren suçlar (Md. 64) (**Vali, Kaymakam, Vali Yrd. Bel. Bşk. hariç**)

AĞIR CEZAYI GEREKTİREN SUÇÜSTÜ HALİ

- **Ağır Ceza:** Kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla olan hapis cezalarını gerektiren suçlar.
- **Suçüstü Hali;** İşlenmekte olan suçlar ile fiilin kısa bir süre önce işlendiğine ilişkin delillerle kişinin yakalanması hali.

DİSİPLİN HÜKÜMLERİ

- Kamu görevlileri için mevzuatta öngörülen **“disiplin hükümleri”** bu Kanun kapsamında değildir.
- Fiilin ayrıca disiplin suçu olması halinde, ilgili mevzuata göre disiplin soruşturması yapılır.

4483 SAYILI KANUN'UN TCK'DA TANIMLANAN SUÇLAR AÇISINDAN KAPSAMI

- * Haksız arama (m.120)
- * Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi (m.121)
- * Ayrımcılık (m.122)
- * Hayatın gizliliğini ihlal (m.134)
- * Kişisel verilerin kaydedilmesi (m.135)
- * Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme (m.136)
- * Verileri yok etmeme (m.138)

4483 SAYILI KANUN'UN TCK'DA TANIMLANAN SUÇLAR AÇISINDAN KAPSAMI

- * İmar kirliliğine neden olma (Md.184)
- * Resmi belgede sahtecilik (Md. 204)
- * Denetim görevinin ihmali (Md. 251)
- * Görevi kötüye kullanma (Md. 257)
- * Göreve ilişkin sırrın açıklanması (Md. 258)
- * Kişilerin malları üzerinde usulsüz tasarruf (Md. 261)
- * Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi (Md. 262)

4483 SAYILI KANUN'UN TCK'DA TANIMLANAN SUÇLAR AÇISINDAN KAPSAMI

- * Kamu görevine ait araç gereçleri suçta kullanma (Md. 266)
- * Suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme (Md. 281)
- * Suçluyu kayırma (Md. 283)
- * Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme (Md. 284)
- * Gizliliğin ihlali (Md. 285)
- * Genital muayene (Md. 287)

SORUŞTURMA İZİNİ VERME YETKİSİ

İdarece yapılan **“ön inceleme”** sonucunda iddia edilen suçu işlediği kanaati üzerine ilgili memur ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili Cumhuriyet Başsavcısına, CMK hükümlerine göre **“soruşturma”** yapmasına izin verme yetkisidir.

SORUŞTURMA İZİNİ VERMEYE YETKİLİ MERCİLER

Soruşturma izni verme yetkisi,

- a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında **KAYMAKAM**,
- b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında **VALİ**,
- c) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları **İLİN VALİSİ**,
- d) **Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında** görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun **EN ÜST İDARİ AMİRİ**,

SORUŞTURMA İZİNİ VERMEYE YETKİLİ MERCİLER

e) Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilâtında görevli olup, ortak kararlar ile atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili **BAKAN VEYA BAŞBAKAN**,

f) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GENEL SEKRETERİ**, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI**,

g) Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında **CUMHURBAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERİ**, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında **CUMHURBAŞKANI**,

h) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında **İÇİŞLERİ BAKANI**,

SORUŞTURMA İZİNİ VERMEYE YETKİLİ MERCİLER

- i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında **KAYMAKAM**, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları **İLİN VALİSİ**,
- j) Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde **KAYMAKAM**, merkez ilçede **VALİ**,
- Bu yetkiler asillerinin yokluklarında vekilleri tarafından bizzat kullanılır.**
- Yetkili mercilerin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır.**

AST VE ÜST MEMURUN BİRLİKTE SUÇ İŞLEMESİ

Ast memur ile üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin, üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

OLAYIN YETKİLİ MERCİE İLETİLMESİ (CUMHURİYET BAŞSAVCILARININ GÖREVİ)

Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve **hakkında ihbar veya şikayette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın** evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler (Md. 4).

KAMU GÖREVLİLERİNİN SUÇU BİLDİRMEMESİ

- * Memurlar ve diğer kamu görevlileri bir suç işlendiğini ihbar, şikayet ya da bilgi, belge ve bulgulara dayanarak öğrenmeleri halinde soruşturma izni vermeye yetkili mercilere derhal bilgi vermekle yükümlüdürler.”
- * 5237 sayılı TCK'nun 279. maddesi,
“Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi” **(6 aydan 2 yıla kadar)**

İŞLEME KONULMAYACAK İHBAR VE ŞİKAYETLER

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin;

- ❖ Soyut ve genel nitelikte olmaması,
 - ❖ İhbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi,
 - ❖ İddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması,
 - ❖ İhbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.
-
- ❖ Bu şartları taşımayan ihbar ve şikâyetler Cumhuriyet başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından **işleme konulmaz** ve durum, ihbar veya şikâyette bulunana bildirilir.
-
- ❖ Ancak iddiaların, sıhhati şüpheyeye mahal vermeyecek **belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyad ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı** aranmaz.
-
- ❖ Başsavcıları ve yetkili merciler **Muhbir** veya **Müştekinin** kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.

ÖN İNCELEME BAŞLATMA YETKİSİ

Soruşturma izni vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suçun işlediğini öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.

Ön İnceleme Başlatma Yetkisi (Bakanlar teşkilatlarındaki bütün memurlar hakkında ön inceleme başlatabilirler)

Soruşturma İzni Verme Yetkisi (Bu yetki sadece 4483 sayılı Kanunda açıkça belirtilen merciler tarafından kullanılabilir)

ÖN İNCELEME

Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya **hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki** memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir.

İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır.

İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

Ön inceleme;

- ❖ İzin vermeye yetkili merci tarafından bizzat,
 - ❖ Görevlendireceği denetim elemanları,
 - ❖ Hakkında inceleme yapılanın üstü olan memur ve kamu görevlileri tarafından yapılabilir.
-
- ❖ Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler;

- Bir konu hakkında daha önce yapılmış ve sonuçlandırılmış bir ön inceleme varsa, bu konu ile ilgili yeni ihbar ve şikayetleri işleme koymazlar.
- Ancak, Muhbir veya Müştekinin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek **yeni belge sunması** halinde müracaatı işleme koyabilirler (Md. 5).

ÖN İNCELEME YAPANLARIN YETKİSİ VE RAPOR

Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda **Ceza Muhakemesi Kanununa** göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan **memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak** suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine **soruşturma izni verilmesine** veya **soruşturma izni verilmemesine** karar verir. **Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur** (Md. 6).

ÖN İNCELEMELERİN KULLANABİLECEĞİ YETKİLER

- Yeminli Katip Bulundurma,
- Belge Toplama,
- Tutanak Düzenleme,
- Muhbir ya da Müştekinin İfadesini Alma,
- Hakkında Ön İnceleme Yapılanın İfadesini Alma,
- Tanık İfadesi Alma,
- Bilirkişi İncelemesi Yaptırma,
- Keşif Yapma,
- Yer Gösterme,
- Bilgi İsteme,
- İstinabe Usulü Kullanma,

ÖN İNCELEMELERİN KULLANAMAYACAĞI YETKİLER

- Gözlem Altına Alma,
- Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alma,
- Moleküler Genetik İnceleme,
- Fizik Kimliğinin Tespiti,
- Ölü Kimliğini Belirleme, Adli Muayene, Otopsi,
- Zehirlenme Şüphesi,
- Yakalama ve Gözaltı,
- Tutuklama,
- Adli Kontrol,
- Arama ve El koyma,
- Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimi Denetleme,
- Gizli Soruşturmacı Görevlendirme ve Teknik Araçlarla İzleme.

DİKKAT EDİLECEK TCK GENEL HÜKÜMLERİ

- Suçta ve Cezada Kanunilik
- İdarenin Düzenleyici İşlemleri İle Suç ve Ceza Konulamaz
- Ceza Kanunlarını Bilmemek Mazeret Sayılmaz
- TCK ile Diğer Ceza Kanunları İlişkisi
- Kamu Görevlisi Tanımı
- Zaman Bakımından Uygulama
- Kast ve Taksir
- Suça İştirak
- Suç ve Cezalar, Suç ve Kabahatler
- Zincirleme Suç
- Dava ve Cezanın Düşürülmesi
- Takibi Şikayete Bağlı Suçlar

- 4483 sayılı Kanuna göre yapılan ön inceleme sonucunda **“ön inceleme”** raporu düzenlenir.

Ayrıca,

- İddia konusu eylemin 4483 sayılı Kanun kapsamına girmemesi ve diğer bazı nedenlerle **“araştırma/inceleme raporu”**,
- İddia konusu eylem tazmini gereken bir zarara neden olmuşsa **“tazmin raporu”**,
- İddia konusu eylem genel hükümlere göre soruşturulması gerekiyor ise **“tevdi raporu”**,
- İddia konusu eylem ayrıca disiplin suçu oluşturuyor ise **“disiplin raporu”**, düzenlenir.

4483 sayılı Kanuna göre yapılan ön inceleme ve düzenlenen ön inceleme raporuna istinaden yetkili merciler tarafından;

- **Soruşturma izni verilmesine,**
 - **Soruşturma izni verilmemesine,**
 - **Soruşturma İzni Verilmesine/Verilmemesine**
- Kararlarından biri verilir.

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5.maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil **en geç otuz gün** içinde verir. Bu süre zorunlu hallerde on beş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

30+15=45 gün

Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır **(Md. 7)**.

SORUŞTURMA İZİNİNİN KAPSAMI

Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak **ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları** kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan **tamamen ayrı veya farklı bir suç** olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez (Md. 8).

KARARLARIN TEBLİĞİ

Soruşturma İzni Verilmesi ya da Verilmemesi Kararları;

- Cumhuriyet başsavcılığına,
- Hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine,
- Varsa **Müştekiye** bildirilir.

Kararlar;

- Muhbirlere bildirilmez. (İyi yönetim ilkelerine göre bildirilebilir.)
- Bildirimlerde, 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.
- Tebligat için süre şartı olmamakla birlikte, en kısa sürede yapılması esastır.

KARARLARA İTİRAZ

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi;

Soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet Başsavcılığı veya müşteki itiraz yoluna gidebilir.

İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren ON (10) gündür (Md. 9).

İŞLEME KOYMAMA KARARINA KARŞI İTİRAZ

- * Soruşturma İzni vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı **müşteki (şikâyetçi)** itiraz yoluna gidebilir.
- * İtiraz süresi, yetkili merciin kararının müştekiye tebliğ tarihinden itibaren **10 gündür.**

**(İŞLEME KOYMAMA ÜÇÜNCÜ BİR KARAR TÜRÜ
OLARAK TESCİL EDİLMİŞTİR.)**

İTİRAZ

İtiraza, 3.maddenin (e), (f), (g) (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve **en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.**

İŞTİRAK HALİNDE İŞLENEN SUÇLAR

Bu Kanun kapsamındaki suçların iştirak halinde işlenmesi durumunda memur olmayan, memur olanla; ast memur, üst memurla aynı mahkemede yargılanır (Md. 10).

- Bir suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesidir.
- Suç sayılan bir fiili birlikte işleyenler **“asli fail”**,
- Suç sayılan bir fiilin işlenmesinde başkasını aracı olarak kullananlar **“dolaylı fail”**,
- Suç sayılan bir fiilin işlenmesinde başkasını azmettirenler **“azmettiren fail”**,
- Suç sayılan bir fiilin işlenmesinde başkasına yardım edenler **“yardım eden fail”** sayılırlar.

SORUŞTURMA İZİNİNİN GÖNDERİLECEĞİ MERCİ

Soruşturma izninin iptal edilmeden veya itirazın reddi sonunda kesinleşmesi ya da soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı yapılan itirazın kabulü üzerine dosya, derhal yetkili ve görevli **Cumhuriyet başsavcılığına** gönderilir.

İzin üzerine ilgili Cumhuriyet başsavcılığı, Ceza Muhakemesi Kanunu ve diğer kanunlardaki yetkilerini kullanmak suretiyle hazırlık soruşturmasını yürütür ve sonuçlandırır **(Md. 11)**.

HAZIRLIK SORUŞTURMASINI YAPACAK MERCİLER

Hazırlık soruşturması genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılır.

Ancak, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler ile ilgili olarak yapılacak olan hazırlık soruşturması **Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı** veya Başsavcivekili,

Kaymakamlar ile ilgili hazırlık soruşturması ise **İl Cumhuriyet Başsavcısı** veya Başsavcivekili tarafından yapılır (Md. 12).

Hazırlık soruşturması sırasında **hâkim kararı alınmasını** gerektiren hususlarda; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için Yargıtayın ilgili ceza dairesine, kaymakamlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli **sulh ceza hâkimine** başvurulur.

SORUŞTURMA

5271 sayılı CMK ile hazırlık soruşturması, **“soruşturma”** olarak tanımlanmıştır.

Cumhuriyet savcıları tarafından CMK hükümlerine göre yapılan soruşturma sonucunda;

- İddia edilen eylemin suç olduğu kanaatine varılması halinde **“kamu davasının açılmasına”**,
- İddia edilen eylem ile ilgili olarak suçun unsurlarının oluşmadığı ya da yeterli delil olmadığı kanaatine varılması halinde **“kovuşturmaya yer olmadığına”**,

Kararlarından biri verilecektir.

YETKİLİ VE GÖREVLİ MAHKEME

Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir.

Ancak **Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler** için yetkili ve görevli mahkeme Yargıtayın ilgili Ceza Dairesi,

Kaymakamlar için ise İl Ağır Ceza Mahkemesidir (Md.13).

5271 sayılı CMK ile yargılama, “**kovuşturma**” olarak tanımlanmıştır.

Mahkemelerce yapılacak kovuşturma sonucunda;

- **Mahkumiyet,**
- **Beraat,**

Kararlarından biri verilmektedir.

VEKİLLERİN DURUMU

Bu Kanunun uygulanmasında vekiller,
asillerin tabi olduğu usule tabidir (Md. 14).

UYDURMA SUÇ İSNADI

Memurlar ve diğerk kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin ihbar veya şikayet edileni mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama sonucunda sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli **Cumhuriyet Başsavcılığınca** re'sen soruşturmaya geçilir (Md.15).

MEMURUN DAVA AÇMA HAKKI

Memurlar ve diğer kamu görevlileri haklarında haksız isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılması için Cumhuriyet başsavcılığına başvurma ve haksız isnatta bulunanlar hakkında genel hükümlere göre **tazminat davası açma hakları** saklıdır (Md.15).

TAZMİNAT DAVASI

Bu Kanuna **ya da başka kanunlara göre** ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenler ile **teftiş ya da denetim elemanlarının** bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere **ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir.**

Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, **idarenin görevliye rücu hakkı** saklıdır.

DİĞER KANUNLARA YAPILAN ATIFLAR

Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'in uygulanacağı belirtilen hallerde bu Kanun hükümleri uygulanır.

Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'in uygulanmayacağı belirtilen hallerde genel hükümler uygulanır.

4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat yürürlükten kaldırılmıştır.

ÖN İNCELEME RAPORU

ÖN İNCELEME RAPORLARI

4483 sayılı Kanuna göre verilen ön inceleme onayına istinaden, ön inceleme yapmak üzere görevlendirilenler tarafından gerekli bilgi ve belgelerin toplanması ve hakkında ön inceleme yapılanların da ifadeleri alınmak suretiyle yetkili mercilerin soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi kararına dayanak teşkil etmek üzere düzenlenen raporlardır.

ÖN İNCELEME RAPORLARINDA BULUNMASI GEREKEN BAŞLIKLAR

- I. **Başlangıç**
- II. **Kapsam Dışı Bırakılan Konular ve Nedenleri**
- III. **Muhbir-Müşteki**
- IV. **İddia**
- V. **Olayı Öğrenme Tarihi**
- VI. **Olay Yeri ve Tarihi**
- VII. **Hakkında Ön İnceleme Yapılan**
- VIII. **Raporun Konusu**
- IX. **Hakkında Ön İnceleme Yapılanın İfadesi**
- X. **Tanık İfadeleri**
- XI. **Bilgisine Başvurulanların İfadeleri**
- XII. **İnceleme**
- XIII. **Tahlil**
- XIV. **Sonuç**

BAŞLANGIÇ

.....İlinde/ilçesinde mukim/ ikamet eden tarafından
...../ aynı yer ... hakkında mevzuatına aykırı iş ve
işlemlerine ilişkin olarak ... verilen/ gönderilen Tarihli
şikayet/ ihbar dilekçesi üzerine; konunun araştırılmasını/
konu hakkında ön inceleme yapılmasını amir
Kaymakamlığı Kaymakamlık Makamının tarihli ve
..... sayılı onay ve tarihli ve sayılı görev emirleri
uyarınca mahallinde yürütülen araştırma/ inceleme
sonucunda bu araştırma/ ön inceleme raporu
tarafımdan/tarafımızdan düzenlenmiştir.

KAPSAM DIŞI BIRAKILAN KONULAR VE NEDENLERİ

Kapsam dışı bırakılan konular bölümüne; iddiaların içinde yer alan konulardan halihazırda düzenlenen raporun dışında raporların da düzenlenmesi veya tamamen farklı bir rapor düzenlenmesini gerektiren konular; hangi tür rapor düzenleneceği ve gerekçesi de belirtilerek yazılır.

MUHBİR- MÜŞTEKİ

Muhbir veya müşteki, araştırma, inceleme veya soruşturma yapmak üzere idareyi harekete geçiren üçüncü şahıslardır.

(Muhbir veya müştekinin kimlik bilgileri ve adresi yazılır.)

Yoksa ‘Kamu Hukuku’ yazılır.

Muhbir/Müşteki, İçişleri Bakanlığına/
....Valiliğine/ ...Kaymakamlığına vermiş
olduğu
... tarihli dilekçesinde..... hakkında
aynen **(EK:1/1-2)**; “....”

Ön İnceleme konusu eylem veya işlemin yetkili merciler tarafından öğrenildiği tarihtir. Uygulamada, ön inceleme başlatma yetkisine sahip merciin ön inceleme onay tarihi, öğrenme tarihi olarak kullanılmaktadır.

OLAY YERİ VE TARİHİ

Ön İnceleme konusu işlem/işlemler veya eylem/eylemlerin tesis veya işlendiği yer/yerler ile tarih/ tarihleri yazılır.

HAKKINDA ÖN İNCELEME YAPILAN/YAPILANLAR

Hakkında ön inceleme yapılanların olay tarihi itibariyle ad ve soyadları ile görev unvan ve yerleri (**adres**) yazılır.

ÖN İNCELEME KONUSU/KONULARI

Onaya göre inceleme konuları yazılır

**... Belediye Başkanı hakkında ileri sürülen:
“Mahkemesi tarafından verilen ve ...
tarafından onanarak kesinleşen mahkeme
kararını yerine getirmeyerek görevini
kötüye kullandığı” iddiası, Ön İnceleme
konusunu oluşturmaktadır.**

HAKKINDA ÖN İNCELEME YAPILAN/YAPILANLARIN İFADELERİ

... Belediye Başkanı ... Müfettişliğimce alınan ... tarihli ifadesinde hakkında ileri sürülen iddialara karşı aynen **(EK:1/1-2)**; “(...) Bu gerekçelerle hakkımda ileri sürülen iddiaları kabul etmiyorum.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

İncelenen olayla ilgili olarak, aydınlatılması görgü tanıklarının ifadelerine bağlı olan ve incelenen olayın oluşumunu bizzat gören veya duyan kimselerin ifadeleri tanık sıfatıyla alınmalıdır.

BİLGİSİNE BAŞVURULANLARIN İFADELERİ

Tanıklar dışında dinlenen kişilerin ifadeleri olup, bu ifadeler alınırken ilgililere yemin ettirilmez.

İnceleme bölümü inceleme konusu eylem veya işleme ilişkin mevzuata aykırılığın maddi unsurlarının sergilendiği bölümdür. Başka bir ifadeyle işlemin mevzuata aykırılık teşkil ettiğine dair delil niteliği taşıyan yazılı belge ve kayıtlardır.

**Konunun bütün boyutlarıyla irdelendiđi,
tartışıldığı ve inceleme konusu hakkında
bir kanaate varılan bölümdür.**

SONUÇ BÖLÜMÜ

Sonuç bölümü; incelenen olayın somut olarak özetlendiği, mevzuata aykırılığın maddi unsurunun açık ve net bir şekilde ortaya konulduğu, fiilin neden mevzuata aykırılık teşkil ettiğine dair hukuki değerlendirmenin yapıldığı, fiil ile fail arasında bağlantının kurulduğu ve gerekçeli önerinin yapıldığı bölümdür.

a) Mevzuata aykırılık (suç) unsurlarının tamam olduğunun anlaşılması halinde hakkında ön inceleme yapılanın eylem ve işlemlerine uyan kanun maddeleri de belirtilerek 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki Kanun'un 6.maddesi gereğince **SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİ**,

b) Mevzuata aykırılık (suç) unsurlarının tamam olmadığına anlaşılması halinde ise 4483 sayılı Kanun'un 6.maddesi gereğince **SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİ** kanaati yazılır.

ARAŞTIRMA RAPORLARI

4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ön inceleme yapılmasına gerek olup olmadığını tespit amacıyla yapılan çalışmalar sonucunda ön inceleme yapılmasına gerek olmadığı veya herhangi bir işlem yapılmasına yer olmadığı kanaat ve sonucuna varılması hallerinde düzenlenen raporlardır.

Rapor Başlıkları:

- Başlangıç
- Muhbir-Müşteki
- iddia
- Hakkında Araştırma **Yapılan (Belli Olması Durumunda)**
- Araştırma Konusu
- İnceleme ve Tahlil
- Sonuç

Araştırma Raporlarında Sonuç Bölümü:

(...) iddiasının mahallinde araştırılması sonucu (...) nedenlerle sübut bulmayan, soyut ve genel isnattan ibaret iddia konularına ilişkin olarak ön inceleme yapılmasına gerek olmadığı;

Kanaat ve sonucuna varılmıştır.

BAZI RAPORLARDA GÖRÜLEN HATA VE EKSİKLİKLER

- ❖ Kişilerin meydana gelen olayın içinde yer alıp almama durumuna göre ayrıma tabi tutulmaması,
- ❖ İlgili mercilerden istenen belgelerin yazılı olarak istenmemesi,
- ❖ Belgelerin dizi pusulasına bağlanmış ve tasdikli olarak istenmemesi,
- ❖ Gerekli belgelerin toplanmasında eksikliklerin olması,

BAZI RAPORLARDA GÖRÜLEN HATA VE EKSİKLİKLER

- ❖ İddiada yer alan ve onayda belirtilen şahıs ve/veya konuların tümü hakkında inceleme yapılmaması,
- ❖ “Kapsam Dışı Bırakılan Konular ve Nedenleri” bölüm başlığının açılmaması,
- ❖ Müştekinin ifadesinin alınmaması, adresinin belirtilmemesi,
- ❖ Müşteki ile Muhbir ayrımının yapılmaması,
- ❖ Onayda belirtilen konuların dışına çıkılması,

BAZI RAPORLARDA GÖRÜLEN HATA VE EKSİKLİKLER

- ❖ Gereksiz belge toplanması,
- ❖ İlgili mercilerden istenen belgelerin, Raporun inceleme bölümünde özetlenmemesi,
- ❖ Tanık ve sanık ifadelerinin Raporda yeterince irdelenmemesi,
- ❖ Bilgisine başvurulması gereken bazı kişilerin bilgisine başvurulmaması,
- ❖ Yeminli Katip Tutanağının bulunmaması
- ❖ Dizi Pusulasının olmaması
- ❖ Dosya düzeninin doğru sıralanmaması

SONUÇ

Hukuka uygun ve isabetli öneriler getirilen bir rapor yazabilmek için;

- 1- Mevzuat iyi bilinmeli,**
- 2- Yargı kararları takip edilmeli, yargı mercilerinin yorumları dikkatli incelenmeli ve iyi bilinmeli,**
- 3- Düzenlenen raporlar dikkatli tetkik edilmeli, bu hususta standart geliştirilmeli, (bu konuda eğitimi verilmeli)**
- 4- Hatalar en aza indirilmeli,**
- 5- Yapılan işlemin hak ve sorumluluk doğuran bir işlem olduğu asla unutulmamalı,**

“Temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesinde sevgi dolu kalpler, hüküm dolu kanunlardan daha güçlüdür.”

T.C.
BURSA VALİLİĞİ

TEŞEKKÜRLER

ABDURRAHMAN UMUR

İL İDARE KURULU MÜDÜRÜ